



DSIDA JENŐ

Psalmus Hungaricus

I.

Vagy félezernyi dalt megírtam
s e szót: magyar,
még le nem írtam.
Csábított minden idegen bozót,
minden szerelmet bujtató liget.
Ó, mily hályog borult szememre,
hogy meg nem láttalak,
te elhagyott, te bús, kopár sziget,

magyar sziget a népek Óceánján!
Mily ólom ömlött álmodó fülembé,
hogyan nem hatolt belé
a vad hullámverés morzsoló harsogása,
a morzsolódó kis sziget keserű mormogása.
Jaj, mindenből csak vád fakad:
miért kímélted az erőt,
miért kímélted válladat,
miért nem vertél sziklatöltést,
erős, nagy védőgátakat?
Elhagytam koldus, tékozló apámat
s aranyat ástam, én gonosz fiú!
Mily szent vagy te, koldusság
s te sárány, te szépség, mily hiú!
Koldusapám visszafogadsz-e,
bedőlt viskódban helyet adsz-e,
ha most lábadhoz borulok
s eléd öntöm minden dalom
s férges rongyaid csókkal illetem
s üszkös sebeid tisztára nyalom?
Nagy, éjsötét átkot mondok magamra,
verset, mely nem zenél,
csak felhörög,
eget-nyitó, poklot-nyitó
átkot, hogy zúgjon, mint a szél,
bőgjön, mint megtépett-szakállú vén zsidó
zsoltáros jajgatása
Babylon vizeinél:
Epévelé változzék a víz, mit lenyelek,
ha téged elfelejtelek!
Nyelvemen izzó vasszeget
üssenek át,
mikor nem téged emleget!
Húnyjon ki két szemem világa,
mikor nem rád tekint,
népem, te szent, te kárhozott, te drága!

II.

Ó, én tudom, hogy mi a nagyszerű,
a minden embert megismogató
tág mozdulat,
az élet s halál titkát kutató,
bölcsen nemes, szép, görög hangulat.
A hússal bízató, közös és tiszta tó,
a szabadság, mely minden tengerekben

sikongva úszik, ujjong és mulat!
Kezem gyümölcsöt
minden fáról szedett.
Nyolc nemzet nyelvén szóltam életemben
és minden fajták lelke fürdetett.
S most mégis, mégis áruló vagyok,
a minden-eszme sajgó árulója,
most mégis bős barlanglakó vagyok,
vonító vad, ki vackát félti, ója,
vadállat, tíz köröm
és csattogó agyar
s ki eddig mondtam: ember! -,
most azt mondom: magyar!
És háromszor kiáltom
és holtomig kiáltom:
magyar, magyar, magyar!
A nagy gyümölcsös fájáról szakadt
almából minden nép fia ehet,
de nékem nem szabad,
de nékem nem lehet.
Dalolhat bárki édes szavakat
és búghat lágyan, mint a lehelet
s bízvást nyugodhatik, hol várja pad,
s ha kedve támad, bárhová mehet,
de nékem nem szabad,
de nékem nem lehet.
Bűn a mosolygó pillanat, mit lelkem elhenyél,
szívszakadásig így kell énekelnem
Babylon vizeinél:
Epévé változzék a víz, mit lenyelek,
ha téged elfelejtelek!
Nyelvemen izzó vasszeget
üssenek át,
mikor nem téged emleget!
Húnyjon ki két szemem világa,
mikor nem rád tekint,
népem, te szent, te kárhozott, te drága!

III.

Firenze képei, holland virágok,
zöld tengerek halk, álmos loccsanása,
ájultató gyönyörűségek,
Páris tüze, Velence csillogása,
még lelkemet is lehúnyom,
bezárom, hogy ne lássa.

Ha atomokra bomlik is,
miattuk minden sejtem,
ha arcom kékre torzul is,
mind, mind, mind elfelejtem!
Hajam csapzottra borzoló,
mint gubancos csepűt és szürke kócot
és göggel viselem
fajtám egyenruháját:
a foltozott darócot.
Mert annak fia vagyok én,
ki a küszöbre téve,
a külső sötétségre vettetett,
kit vernek ezer éve,
kit nem fogad magába soha a béke réve!
Bolyongásom pusztáin,
a végtelen nagy éjen
csak az ő szive fénylik,
ő a rögeszmém, végső szenvedélyem,
ráfonódom, rajta kuszom
fölfele, mint szőlőkarón a kacs.
Mogorva lettem,
kemény, sötét és szótlan és makacs.
Vér csurgott rám és nem tudom lemosni.
Jajt hallottam és nem tudom feledni.
A holtakat nem tudom eltemetni.
Egy eszelős dal lett az utitársam,
rekedt dal, nem zenél,
csak hörög, mint a szél,
zúg, mint vihartól ráncigált fák
Babylon vizeinél:
Epével változzék a víz, mit lenyelek,
ha téged elfelejtelek!
Nyelvemen izzó vasszeget
üssenek át,
mikor nem téged emleget!
Húnyjon ki két szemem világa,
mikor nem rád tekint,
népem, te szent, te kárhozott, te drága!

IV.

Mit nekem most a Dante terzinái
s hogy Goethe lelke mit hogyan fogant,
mikor tetszhalott véreimre
hull már a föld és dübörög a hant,
mikor a bús kor harsonája

falakat dönt és lelket ingat,
mikor felejtett, ősi szóra
kell megtanítani fiainkat,
mikor rémít a falvak csendje
s előnt a semmi árja minket
és szülni kell és nemzeni
s magunk képére kalapálni
vánnyadt gyermekeinket!
Mit bánom én a történelmet
s hogy egykoron mi volt!
Lehetsz-e bölcs, lehetsz-e költő,
mikor anyád sikolt?!
Európa, én nagy mesterem,
lámcsak mivé lett fogadott fiad!
Mily korcsbeszédű, hitvány,
elvetemült és tagadó tanítvány.
Addig paskolta áztatott kötél,
míg megszökött és elriadt.
Fáj a földnek és fáj a napnak
s a mindenségnek fáj dalom,
de aki nem volt még magyar,
nem tudja, mi a fájdalom!
Vallom, hogy minden fegyver jogtalan,
a szelíd Isten könnyezett s úgy tanította ezt,
ám annak a kezében, kit fegyver szorongat,
a fegyver megdicsőül és ragyogni kezd.
Ezért nem is hányódom már magamban,
vallom, hogy igazam nincs
és mégis igazam van
és mától fogva énnékem
örökre ez az énekem:
Epévé változzék a víz, mit lenyelek,
ha téged elfelejtelek!
Nyelvemen izzó vasszeget
üssenek át,
mikor nem téged emleget!
Húnyjon ki két szemem világa,
mikor nem rád tekint,
népem, te szent, te kárhozott, te drága!

V.

Idegen-vérű és beszédű
kenyeres jópajtásaim,
kikkel együtt bolyongtam az emberiség ligetét,
kiket szerettem,

s kik szerettétek lágy szívem
nyitott és éneklő sebét,
nekem is fáj, higgyétek el,
hogyan zord a szóm és homlokom setét.
Nekem is fáj, hogy búcsuzom,
mert immár más utakra kell mennem,
de így zeng most a trónjavesztett
magyar Isten parancsa bennem
s én nem tagadhatom meg Őt,
mikor beteg és reszkető és nincs többé hatalma,
mikor palástja cafatos és fekvőhelye szalma.
Nincs más testvérem, csak magyar.
Ha virrasztok, miatta állok poszton,
csak tőle kérek kenyeret
s csak ő, kivel a kenyeret megosztom.
Sok tévelygés és sok kanyar
után jutottam el ide:
ha bűnös is, magyar
s ha tolvaj is, magyar
s ha gyilkos is, magyar,
itt nincsen alku, nincsen semmi "de".
Gyűlöletes, ki ünneplő ruháját
s virágos lelkét fitogtatva henceg, -
mi elesettek, páriák vagyunk,
testvérek a nyomorban és a bűnben,
sápadtak, torzak, bélyeges fegyencek.
Zúgjon fel hát a magyar zsoltár,
dúljon a boldog, éji álmokon,
seperjen át a fekete,
tarajos és hideg hullámokon
vérkönnyet csepegő fáklyák fényeinel,
Babylon vizeinél:
Epével változzék a víz, mit lenyelek,
ha téged elfelejtelek!
Nyelvemen izzó vasszeget
üssenek át,
mikor nem téged emleget!
Húnyjon ki két szemem világa,
mikor nem rád tekint,
népem, te szent, te kárhozott, te drága!

VI.

Száraz nyelvem kisebzett,
égő fejem zavart.
Elindulok, mint egykor Csoma Sándor,

hogy felkutassak minden magyart.
Székelyek, ott a bércek szikla-mellén,
üljeteK mellém!
Magyarok ott a Tisza partján,
magyarok ott a Duna partján,
magyarok ott a tót hegyek közt
s a bácskai szőlőhegyek közt,
üljeteK mellém.
Magyarok Afrikában, Ázsiában,
Párisban, vagy Amerikában,
üljeteK mellém!
Ti eztán születők s ti porlócsontu ősök,
ti réghalott regősök, ti vértanuk, ti hősök,
üljeteK mellém!
Ülj ide, gyűlj ide, népem
s hallgasd, amint énekelek,
amint a hárfa húrjait,
feszült idegem húrjait
jajgatva tépem,
ó, népem, árva népem! -
- dalolj velem,
mint akit füstös lángokra szítottak
vérszínű, ósetét, nehéz, fanyar borok,
dalolj velem hörögve
és zúgva és dörögve,
tízmillió, százmillió torok!
Énekelj, hogy világgá hömpölyögjön
zsoltárod, mint a poklok tikkadt, kénköves szele
s Európa fogja be fülét
s nyögjön a borzalomtól
és örüljön bele! -:
MérgeS kígyó legyen eledelünk,
ha téged elfeledünk,
ó, Jeruzsálem!
Nyelvünkön izzó vasszeget
verjenek át,
mikor nem téged emleget,
ó, Jeruzsálem!
Rothadjon el lábunk-kezünk,
mikoron hozzád hűtlenek leszünk,
ó, Jeruzsálem, Jeruzsálem!